

Meditatie bij Lucas 18, 35-43

November 2005

Gemeente van Jezus,

In deze weken worden in gemeenten en parochies de overledenen herdacht. Het is een moment van verdriet en meditatie, een moment van bezinning op de betekenis van het leven.

En de betekenis van het leven na de dood.

Ik kan me nog goed herinneren hoe in mijn jonge jeugd er discussie in de kerken waren over de vraag: Ben ik straks na de dood behouden ja of nee. Ik weet dat mijn vader er veel over heeft gediscussieerd, in de mannenvereniging en in de kerkeraad. De vraag "ben ik behouden" was een vraag die velen bezig hield.

Eigenlijk was het een beetje een angstige vraag. Want vragen naar je behoud dat betekent dat je ook verloren kunt gaan. "Laat mij niet verloren gaan" zingen we in Psalm 42.

Ik werk momenteel veel met oudere mensen, en in het verpleeghuis vrijwel allemaal mensen met een ernstige beperking.. En ik had eigenlijk verwacht dat deze oudere mensen ook wel bezig zouden zijn met de vraag "ben ik behouden"?

Maar ik werk er nu een half jaar, en ik ben de vraag nog niet tegengekomen. Dat komt aan de ene kant omdat de bewoners van het verpleeghuis de handen vol hebben aan zichzelf.

Maar ik proef ook een zekere mildheid bij de mensen. Als ik met ze spreek over leven na de dood, dan zeggen ze bijvoorbeeld: Ach, dominee, ik zal straks wel goed terecht komen, of een bewoner zegt: Ds. Ik heb al zoveel meegemaakt, het kan straks alleen maar beter worden.

In plaats van de angstige vraag "ben ik wel behouden" proef ik eigenlijk heel veel vertrouwen bij de oudere generatie. En dat vind ik bemoedigend. Blijkbaar lukt het ons steeds beter om niet uit angst maar in vertrouwen te leven. Dat is bemoedigend.

Toch ontmoeten we die angstige vraag herhaaldelijk in het evangelie: Heer, hoe kan ik behouden worden, zegt een voorbijganger. En Jezus zegt: Wat is het grote gebod?

Is er hier in de kerk iemand aanwezig die worstelt met deze angstige vraag: Ben ik behouden? Heb ik wel genoeg mijn best gedaan? Zal ik verloren gaan, vanwege de gebreken en fouten in mijn levensboek? Is God genadig? Hoe staan wij eigenlijk in deze vraag gemeente?

Als ik dan nu denk aan de overledenen in onze gemeente, als ik denk aan geliefden die in de jaren achter ons zijn gestorven, als ik denk aan kinderen en jonge mensen die we naar hun graf moesten brengen, dan is het toch eigenlijk ondenkbaar dat die verloren zouden kunnen gaan. Als dat wél zo zou zijn, dan zouden wij voor de rest van ons leven ontroostbaar zijn.

En toch zegt de kerk dat er een moment van oordeel zal zijn op die grens tussen hier en daar, toch zegt onze belijdenis dat er een moment van verantwoording zal zijn. Hoe dan om te gaan met die levensvraag naar “het behoud”? Kan mijn leven genade vinden in de ogen van God? Hoe leven wij met deze vraag?

Bartimeüs zit ergens buiten de stad Jericho te bedelen. Het is ook weer typerend dat hij buiten de stad zit. Geen bedelaars in de stad, want dat verstoort het mooie stadsbeeld.

En het eerst wat Bartimeüs hoort is het naderen van een grote menigte mensen. Het staat er ook zo mooi, hij *hoorde* dat er een schare voorbijging.

Hij is uiteraard nieuwsgierig waarom er zoveel mensen op de been zijn, en hij vraagt wat er aan de hand is. Ze vertellen hem dat Jezus de Nazoreeër voorbijkomt. En wat is dan het eerste wat Bartimeüs zegt??

Het eerst wat hij zegt is: *Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!*

Hij noemt dus allereerst de naam van Jezus, en hij noemt hem Zoon van David. Blijkbaar weet Bartimeüs om wie het gaat.

En zijn wij niet als Bartimeüs? Wij zien God niet, voor de hemel zijn wij blind, maar diep van binnen kennen wij God wel, weten wij wel wie Hij is?

En opvallend is ook de eerste vraag van Bartimeüs: Hij vraagt niet zomaar om aandacht, of een gesprek, hij vraagt zeker niet meteen om genezing, nee, zijn eerste vraag is: *Heer, heb medelijden met mij.*

God, ontferm u over mij, Kyrie-eleison, is de eerste vraag van de blinde aan Jezus.

Ik stel mij voor gemeente, dat als ik God mag ontmoeten, dat dit ook mijn eerste vraag aan God mag zijn.

Wij kunnen God zoveel vragen, wij zitten ook met zoveel moeilijke vragen, die we Hem graag zouden willen stellen, waar blijft dat Koninkrijk, waarom moet er

zoveel geleden worden, waarom doet God niets tegen natuurrampen, hoe machtig bent u eigenlijk. Ergens zitten we vol vragen. Maar ik stel mij voor dat het een uitdaging is om oog in oog met God te staan en dan al die vragen te laten voor wat ze zijn en te zeggen: *Heer, ontferm U over mij.*

Ik mag zijn als Bartimeüs. Ik zie God niet, in die zin ben ik blind, maar ik hoor God wel voorbijgaan, in zijn Woord. En ik hoef niet meer naar zijn naam te vragen, die ken ik ook al. Ik kan God meteen bij de naam noemen, want Hij heeft zich al geopenbaard. En dat ik dan mag zeggen: Heb medelijden met mij.

Maar er zijn altijd mensen, die dat te mooi vinden. Er zijn door de kerkgeschiedenis heen ook altijd mensen, die het mooie de kop in willen drukken. Er zijn altijd weer mensen die de tekenen en wonderen van God het zwijgen op willen leggen.

Net als bij Bartimeüs. Het is toch verschrikkelijk als er staat: Er liepen een paar mensen vooraan, en die snauwden Bartimeüs toe, dat hij zwijgen moest.

Er zijn altijd mensen die menen dat anderen moeten zwijgen.

Verschrikkelijk eigenlijk. In de afgelopen week zagen we daar voorbeelden van. Hervormingsdag, dan denk ik aan Luther die de kerk van binnen uit wilde hervormen. Maar de mensen die destijds vooraan liepen in de kerk legden hem het zwijgen op.

Ik denk aan Yitzak Rabin, tien jaar geleden vermoord. Rabin, die de moeilijke weg van vrede was ingeslagen, maar die het zwijgen op werd gelegd omdat sommigen hem een verrader vonden.

Er zijn steeds weer van die sterke krachten die de ander tot zwijgen proberen te krijgen.

Voorbeelden te over zou ik zeggen: Als er moeizame geheime vredesbesprekingen zijn geweest, en men komt ermee naar buiten, dan kun je er zeker van zijn dat iemand zijn mond opendoet, en dat het allemaal in elkaar valt als een kaartenhuis.

En dan moet ik denken aan een manifest van kardinaal Danneels van België. Het manifest heet: Gekneusd vertrouwen, vaste hoop.

En hij zegt daarin: het zijn niet de sterke maar de zachte krachten die de geschiedenis ten goede zullen leiden.

En ik vind dat ie gelijk heeft. Niet de Leeuw maar het Lam zal overwinnen, zo staat het in de Apocalyps van Johannes.

Het zijn de zachte krachten die de geschiedenis ten goed leiden.
Het zijn de zachte krachten die ons leven ten goede leiden.

Bartimeüs trekt de aandacht van Jezus met zachte krachten, door te vragen om mededogen.

Het brengt Jezus tot stilstand, zegt Lucas. Dit is iets waar Jezus bij stil staat.
God is vol aandacht als zachte krachten aan het werk zijn in ons leven.

En pas dan wordt het concreet, vraagt Jezus, wat wil je dat ik doen zal, Dat ik weer mag zien, vraagt Bartimeüs, en dat gebeurt dan ook. En nu zou ik in het verpleeghuis meteen de vraag op mijn bordje krijgen van: Waarom wordt Bartimeüs wel genezen en alle andere zieken niet?
En dan zeg ik altijd, dat weet ik niet, daar ga ik niet over.

Het enige wat ik kan is mijn oor openen voor de Schriften en daar ontdekken, dat het kán. De mens kan genezen, Het kán.

Maar als ik goed luister naar het evangelie dan leer ik vooral waarin ons behoud gelegen is.

Je geloof heeft je behouden, zegt Jezus. Zijn wonderbaarlijke genezing was niet zijn behoud, nee, zijn behoud was dat hij geloofde terwijl hij nog blind was.

En ons behoud ligt dus ook in een diep geloof, terwijl wij nog in dit leven zijn.

Een diep geloof, dat vraagt om ontvankelijkheid voor wat God je te zeggen heeft, 's zondags en door de week. Diep geloof dat vraagt om oefening en zorgzame aandacht. Een diep geloof dat vraagt erom dat wij zachte krachten mobiliseren in ons leven, liefde, troost, goede zorg voor de zieken, oprechte aandacht voor vermoeiden. En het vraagt gebed.

De vraag 'zal ik behouden blijven' is eigenlijk een theoretische theologische vraag. En steeds vaker denk ik dat theologie ons gebed zovaak verstikt.

Laten we daarom in deze gedenkdagen biddend samen zijn. En God loven, zegt Lucas, want Hij laat ons niet verloren gaan.

AMEN